

**ANAYASA MAHKEMESİNİN 03.06.2024-09.06.2024 TARİHLERİ ARASINDA RESMİ GAZETEDE ve
İNTERNET SİTESİNDE YAYIMLADIĞI BİREYSEL BAŞVURU KARARLARI ÖZET BÜLTENİ**

SELMAN PORTAKAL BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/22543

Karar Tarihi: 25/1/2024

Başvuru, işverenle güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesiyle iş sözleşmesinin feshedilmesi üzerine açılan işe iade davasında davanın sonucuna etkili iddianın kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, 1 Şubat 2010'dan itibaren Petkim Petrokimya Holding A.Ş. (PETKİM) bünyesinde işçi olarak çalışmış ve 22 Temmuz 2016 tarihinde iş sözleşmesi feshedilmiştir. Fesih işleminin geçersizliğinin tespiti ve işe iadesi talebiyle 4 Ağustos 2016 tarihinde dava açmıştır. Aliğa İş Mahkemesi, başvurucu hakkında FETÖ/PDY soruşturması olduğunu belirterek davayı reddetmiştir. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi, başvurucunun çalıştığı işyerinin 673 sayılı KHK kapsamında olup olmadığını belirlenmesi gerektiğine karar vermiştir.

Mahkeme, 14 Mart 2018 tarihinde davayı yeniden reddetmiş ve başvurucunun çalıştığı işyerinin 673 sayılı KHK kapsamında olmadığını, stratejik konum ve güvenlik tedbirleri nedeniyle fesih işleminin zorunlu olduğunu belirtmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi de istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş ve başvurucunun yargılamasının devam ettiğini ifade etmiştir.

Başvurucu, 14 Haziran 2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuş ve adli yardım talebinde bulunmuştur. 2 Nisan 2021 tarihinde FETÖ/PDY'ye üye olma suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Kararda, başvurucunun Bylock programını kullandığı, Bank Asya'da hesabının bulunduğu ve FETÖ üyeliğine ilişkin yeterli delil olduğu belirtilmiştir. İstinaf kanun yoluna başvurulmuş ve yargılama halen devam etmektedir.

Başvurucu, hakkında kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararı bulunmamasına rağmen, sadece yargılamasının sürmesi nedeniyle verilen kararın adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir. Adalet Bakanlığı, başvurucunun terör örgütüyle irtibatı nedeniyle iş sözleşmesinin feshedildiğini ve şüphe feshinin hukuka uygun bulunduğunu belirterek, iş hukuku uyumsuzluklarının Anayasa Mahkemesi'nin denetiminde olmadığını ifade etmiştir.

Başvurucu, somut bir gerekçe olmaksızın iş akdinin feshedildiğini ve suçluluğunun sabit olmadığını belirtmiştir. Başvuru, gerekçeli karar hakkı kapsamında incelenmiş ve iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir.

Anayasa'nın 36. maddesi adil yargılanma hakkını, 141. maddesi ise gerekçeli karar yazma yükümlülüğünü içermektedir. Mahkemeler, davanın esas sorunlarını içeren gerekçeli kararlar yazmalıdır. Başvurucunun iş sözleşmesi, terör örgütüyle irtibat şüphesiyle feshedilmiş ve dava reddedilmiştir. Ancak, başvurucu hakkındaki ceza davası gerekçe gösterilerek fesih kararı verilmiş, ceza davasındaki deliller fesih açısından değerlendirilmemiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Şüpheli feshinde işçinin kişiliğinden kaynaklanan ciddi ve somut sebeplerin olması gerekmektedir. Bölge Adliye Mahkemesi, ceza yargılamasını yeterli gerekçe saymış ancak ceza davasındaki delilleri değerlendirmemiştir. Bu nedenle, başvuru hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

GÜLHAN İPEK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/4684

Karar Tarihi: 14/2/2024

Başvuru, dernek üyeliği nedeniyle iş sözleşmesi feshedilen başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuru 1979 doğumlu olup 2009 yılından iş sözleşmesinin feshedildiği tarihe kadar Dorate Grup Bilişim Eğitim Sağlık Nakliyat Temizlik Ticaret Anonim Şirketi (alt işveren) bünyesinde ve İzmir Sosyal Güvenlik Kurumunda (asıl işveren/Kurum) taşeron işçi olarak belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalışmıştır.

Başvuru, Kurum bünyesinde taşeron işçi olarak çalışmaktayken 20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (696 sayılı KHK) 127. maddesiyle 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye (375 sayılı KHK) eklenen geçici 23. madde kapsamında sürekli işçi kadrosuna atanmak için başvurmuştur.

Başvuru hakkında 3/10/2016 tarihli ve 676 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (676 sayılı KHK) 74. maddesiyle 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine eklenen (8) numaralı alt bent uyarınca güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yaptırılmıştır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması nedeniyle başvuru kadroya geçiş başvurusu reddedilmiş ve iş sözleşmesi 2/4/2018 tarihinde feshedilmiştir. Fesih bildiriminin ilgili kısmı şöyledir:

"İzmir Valiliği Emniyet Müdürlüğü ve İzmir Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünden gelen bilgiler doğrultusunda, hakkınızda 657 sayılı Kanunun 48. maddesinin (a) bendinin (8) numaralı alt bendi uyarınca yapılan güvenlik/arşiv soruşturması olumlu neticelenmemiş olup, 375 Sayılı K.H.K.'nin geçici 23. maddesinde belirtilen şartların taşınmaması nedeniyle kadroya geçişiniz yapılmayarak, istihdamınıza son verilmiştir."

Başvuru; feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesi talebiyle işveren aleyhine işe iade talepli tespit davası açmıştır. Davanın görüldüğü İzmir 4. İş Mahkemesi (İş Mahkemesi) 31/12/2019 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Gerekçeli kararında İş Mahkemesi; Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) ile irtibatlı faaliyet gösteren ve 667 sayılı KHK ile kapatılan İzmir Çalışanlar Kültür ve Dayanışma Derneğinde başvuru hakkının 22/1/2008 ve 4/5/2016 tarihleri arasında

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

üyelik kaydı bulunduğunu, bu nedenle başvurucu hakkında terörle irtibatlı olduğuna dair şüphe oluştuğunu belirterek feshin geçerli olduğu kanaatine varmıştır.

Kararın istinaf edilmesi üzerine dosyayı inceleyen İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 19. Hukuk Dairesi (Bölge Adliye Mahkemesi) 2/10/2020 tarihinde istinaf başvurusunun esaslan reddine karar vermiştir. Gerekçeli kararında Bölge Adliye Mahkemesi İş Mahkemesi ile benzer değerlendirmelerde bulunmuştur. Nihai karar başvurucuya 13/10/2020 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu 12/11/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, yasal bir derneğe üyeliği nedeniyle iş sözleşmesinin feshedildiğini ve bu durumun çalışma hakkı ile özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir. Bakanlık görüşünde, başvurusunun iş sözleşmesinin feshine ilişkin kararın OHAL döneminde alındığı ve bu nedenle Anayasa'nın 15. maddesinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, Bakanlık, başvurusunun özel hayata saygı hakkının ihlal edilip edilmediği konusunda Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihatları ve somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak bir inceleme yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurusunun iddialarının özü olan dernek üyeliği nedeniyle iş sözleşmesinin feshedilmesinin özel hayata saygı hakkını ciddi şekilde etkilediğini ve bu etkinin belirli bir ağırlık düzeyine ulaştığını değerlendirerek, başvurusunun özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenebileceğine karar vermiştir. Mahkeme, işveren ile çalışan arasındaki ilişkinin güven ilişkisi üzerine kurulu olduğuna ve iş hukukunun dinamik yapısına dikkat çekmiştir. Ayrıca, işverenin yetki ve haklarının sınırsız olmadığı, çalışanların temel hak ve özgürlüklerinin işyeri sınırları dahilinde de korunduğu belirtilmiştir.

Başvurusunun iş sözleşmesi, daha sonra FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğu değerlendirilen bir derneğe üye olduğu gerekçesiyle feshedilmiştir. Mahkeme, iş sözleşmesinin feshi gerekçelerinin başvurusunun özel hayatına ciddi etkileri olabileceğini ve bu durumun özel hayata saygı hakkı kapsamında değerlendirilebileceğini vurgulamıştır. Ayrıca, başvurusunun iş sözleşmesinin feshine ilişkin kararın, kamu gücünün bir eylemi veya işlemi (güvenlik ve arşiv soruşturması) nedeniyle alındığı belirtilmiş ve bu durumun devletin negatif yükümlülükleri bağlamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

OHAL döneminde alınan kararların olağanüstü hâl sonrası da etki ve sonuçlar doğurduğu göz önüne alındığında, başvurusunun Anayasa'nın olağan dönemde hak ve özgürlükleri sınırlama ve güvence rejimi bakımından temel öneme sahip olan 13. maddesi bağlamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Başvurusunun iş sözleşmesinin feshi, millî güvenliğin ve kamu düzeninin korunmasına yönelik önlemler çerçevesinde meşru bir amaç taşımakta olup, 4857 sayılı Kanun'un 18. maddesinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk kavramının, getirilen sınırlamaların zorunlu veya istisnai tedbir niteliğinde olmasını gerektirdiğini vurgulamıştır. İş sözleşmesinin feshi, zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacıyla yönelik olmalı ve orantılı olmalıdır. Bu çerçevede, başvurusunun dernek üyeliği nedeniyle işten çıkarılmasının demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olup olmadığını değerlendirmiştir.

Mahkeme, başvurusunun dernek üyeliğinin tek başına işverenle güven ilişkisinin zedelendiğini kabul etmek için yeterli bir neden olmadığını, işverenin güvenlik soruşturması sonucunda başvurusunun

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

savunmasını almadığını ve mahkemelerin bu hususlara yönelik bir gerekçe sunmadığını belirtmiştir. Sonuç olarak, mahkemelerin başvuruçunun FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğunu kabul eden kararlarının, müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı konusunda ikna edici nitelikte ilgili ve yeterli gerekçeleri içermediği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, başvuruçunun özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

Mahkeme, işverenin işçilerin mesleki yeterliliğine ve güvenilirliğine duyduğu beklentilerin makul olduğunu, ancak dernek üyeliğinin işverenle güven ilişkisini bozduğunu kanıtlayacak somut delillerin bulunmadığını ifade etmiştir. Ayrıca, başvuru hakkında terör örgütü ile bağlantılı herhangi bir soruşturma veya kovuşturma bulunmadığı, işverenin güvenlik soruşturması sonucu oluşan şüpheyi gidermek için herhangi bir çaba göstermediği belirtilmiştir. Bu nedenle, başvuruçunun iş sözleşmesinin feshine ilişkin kararın demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle iş ilişkisinden doğan uyumsuzlukları karara bağlayan derece mahkemelerince özel hayata saygı hakkına ilişkin olarak Anayasa'da belirtilen güvencelerin gözetildiği özenli bir yargılama yapılmadığı, dolayısıyla anayasal güvencelerin korunması açısından devletin yükümlülüklerini yerine getirmede olduğu anlaşıldığından başvuruçunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

HÜSEYİN İRDAL BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/15084

Karar Tarihi: 7/3/2024

Başvuru, bir dernek üyesi olan başvuruçunun işveren ile aralarındaki güven ilişkisinin bozulmasına dayanılarak iş sözleşmesinin feshedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkı ile örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Olayların meydana geldiği dönemde, Türkiye'de olağanüstü hal (OHAL) ilan edilmiştir. Bu dönemde uygulanan tedbirler ve genel bilgiler için C.A. (3) ve Ayla Demir İşat kararlarına atıf yapılmaktadır.

Başvuruçunu, 1970 doğumlu olup 1992 yılından itibaren Kırıkkale Belediyesinde belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalışmıştır. İş sözleşmesinin feshedildiği 17 Ocak 2018 tarihinde, başvuru Belediye İmar ve Şehircilik Müdürlüğünde kadrolu işçi olarak görev yapmaktadır.

Kırıkkale Valiliği İl OHAL Bürosu, 8 Aralık 2017 tarihinde Belediyeye bir yazı göndererek, başvuruçunun Kırıkkale Memurlar Derneği üyesi olduğunu ve bu derneğin FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğunu bildirmiştir.

Bu bilgilere dayanarak, Belediye Başkanlık makamının oluşturduğu Komisyon, 16 Ocak 2018 tarihinde toplanmış ve başvuruçunun iş sözleşmesinin 667 sayılı KHK'nin 4. maddesi gereğince feshedilmesine karar vermiştir.

Başvuruçunu, iş sözleşmesinin feshedilmesinin geçersiz sayılması ve işe iadesi için dava açmıştır. Kırıkkale 2. İş Mahkemesi, 22 Mayıs 2019 tarihinde davayı reddetmiş, gerekçesinde başvuruçunun FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğunu belirtmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

Kararın istinaf edilmesi üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi, 27 Şubat 2020 tarihinde istinaf başvurusunu esastan reddetmiştir. Mahkeme, başvurucunun dernek üyeliği ve OHAL kapsamında KHK ile iş sözleşmesi feshedilenler için örgüt üyeliğinin ispatlanmasının gerekmediğini vurgulamıştır.

Nihai karar, başvurucuya 11 Mart 2020 tarihinde tebliğ edilmiş ve başvurucu 7 Mayıs 2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, iş sözleşmesinin OHAL Bürosu tarafından gönderilen listeye dayanılarak feshedildiğini ve bu durumun çeşitli haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvurucunun dile getirdiği ihlal iddiaları şunlardır:

1. Eşitlik ilkesinin ihlali: Listedeki diğer işçilere herhangi bir işlem yapılmamasına rağmen sadece kendisinin işten çıkarılması.
2. Adil yargılanma hakkının ihlali: İş Kanunu'ndaki usul ve sebeplerin uygulanmadığı, iş sözleşmesinin feshine karar verme yetkisinin Vali başkanlığındaki kurulda olduğu ve Belediyenin yetkisiz işlem yaptığı.
3. Dernek üyeliği nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlali: Üyesi olduğu derneğin KHK ile kapatılmadığı ve FETÖ/PDY ile bağlantısının olmadığı halde hakkında işlem yapılması ve mahkemenin bu hususları araştırmaması.
4. Çalışma hakkı ve özel hayata saygı hakkının ihlali: İş sözleşmesinin feshinin resmi kayıtlara geçmesi nedeniyle başka bir yerde çalışmaması.
5. Suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin, düşünce, din ve vicdan özgürlüğü ile dernek kurma özgürlüğünün ihlali: 2008 yılındaki dernek üyeliği nedeniyle iş sözleşmesinin feshedilmesi.
6. Mülkiyet hakkının ihlali: İşini kaybetmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edilmesi.

Bakanlık, Anayasa Mahkemesi'nin ihlal iddialarını incelerken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerini dikkate alması gerektiğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi, başvurucunun iddialarının terör örgütüyle irtibatlı olduğu gerekçesiyle iş sözleşmesinin feshedilmesi ve işe iade davasının reddedilmesine yönelik olduğunu değerlendirmiştir. İş sözleşmesinin feshine dayanak olan şüphenin ciddi ve somut olgulara dayanması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucunun FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğu iddiasının sadece dernek üyeliğine dayanarak kabul edilemeyeceği vurgulanmıştır. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi, başvurucunun özel hayata saygı hakkı ve örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiği iddialarını kabul edilebilir bulmuştur. Ayrıca, olağanüstü hâl döneminde alınan tedbirlerin durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Başvurucunun iş sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin tedbirin keyfi olmaması ve gerekli yargılama süreçlerinin işletilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Başvurucunun iddialarının dikkate alınması ve ilgili delillerin araştırılması gerektiği belirtilmiştir.

Hâl böyleyken hem işveren hem de derece mahkemeleri yalnızca OHAL Bürosundan gelen yazıyı dikkate almış; başvurucudan duyulan şüphenin nedeni olan dernek üyeliğini, derneğin statü ve durumunu değerlendirmeye almamışlardır. Derece mahkemelerince iş sözleşmesinin feshine dayanak olan dernek üyeliğinin fesihinde geçerli bir sebep olup olmadığı hususunda yeterli bir inceleme yapılmadan karar verildiği görülmektedir. Bu hususlar göz önüne alındığında başvurucudan duyulan

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

şüpheyeye dayanak olarak gösterilen olguların ve başvuru hakkında duyulan şüphenin ciddi, güçlü ve objektif şekilde ortaya konulduğu söylenemez.

Sonuç olarak kamu otoritelerinin, başvuru konusunun iş sözleşmesinin feshine yönelik tedbir nedeniyle katlandığı külfet ile başvuru konusu tedbirin amacı arasında adil bir denge kurulduğunu gösteren ilgili ve yeterli bir gerekçe sunmadıkları, bu nedenle başvuru konusu tedbirin olağanüstü hâlin gerektirdiği ölçüde olduğundan bahsedilemeyeceği anlaşılmıştır. Bu nedenle başvuru hakkında alınan tedbirin OHAL döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanımının durdurulmasını ve sınırlandırılmasını düzenleyen Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlere uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı ile Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DİREN TAŞ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/38230

Karar Tarihi: 24/1/2024

Başvuru, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlandığı gerekçesiyle göreve son verilmesine dair idari işlemin iptali talebiyle açılan davanın kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü ile sonuçlanmayan ceza yargılamasına konu fiilin niteliğine ilişkin esaslı bir değerlendirme yapılmaksızın reddedilmesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, TBMM'de milletvekili danışmanı olarak çalışmaktayken yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması nedeniyle sözleşmesi feshedilmiştir. Başvurucu, güvenlik soruşturmasının hırsızlık suçundan aldığı HAGB (hükmün açıklanmasının geri bırakılması) kararına dayandığını ve HAGB kararının kesin bir mahkûmiyet olmadığı gerekçesiyle işlemin iptali talebiyle dava açmıştır.

Ankara 4. İdare Mahkemesi, HAGB kararının hukuki sonuç doğurmadığını ve başvuru konusunun güvenlik soruşturmasının bu sebeple olumsuz değerlendirilemeyeceğini belirterek işlemin iptal etmiştir. Ancak TBMM Başkanlığı, başvuru konusunun suçunun sabit olduğunu belirterek istinaf yoluna başvurmuş ve Ankara Bölge İdare Mahkemesi, güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlandığını kabul ederek davayı reddetmiştir.

Başvurucu, bu kararı temyiz etmiş, Danıştay 12. Dairesi temyiz talebini reddetmiştir. Karşı oyda, başvuru konusunun suçunun niteliği ve olayın oluş şeklinin güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlanmasına yol açmayacağı belirtilmiştir. Başvurucu, nihai karar üzerine bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, hakkında verilen Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) kararının aleyhine kullanılması ve bu kararın güvenlik soruşturmasında değerlendirilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, güvenlik soruşturmasında kolluğun yetkisini aşarak

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

hâkim ve savcının değerlendirmesini yapması nedeniyle masumiyet karinesi ve kişi hürriyeti ile güvenliği hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Bakanlık, derece mahkemelerinin delil değerlendirmesi ve kararlarının bireysel başvuru incelemesine konu olamayacağını belirtmiştir.

Adil yargılanma hakkı, gerekçeli karar hakkını da kapsar ve HAGB kararının hukuki sonuç doğurmaması gereklidir. Mahkemeler, davanın esas sorunlarını inceledikleri gerekçeli kararlarda, ileri sürülen iddia ve savunmalara makul yanıt vermelidir. Masumiyet karinesi, kişinin suçluluğu kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu kabul edilmemesini güvence altına alır ve HAGB kararı bu anlamda "hükmen sabit olma" sonucunu doğurmaz.

Somut olayda, başvurusunun güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlanması nedeniyle işine son verilmiştir. Bölge İdare Mahkemesi, başvurusunun HAGB kararına konu fiilini dikkate alarak işlemin hukuka uygun olduğuna karar vermiştir. Ancak mahkeme, HAGB kararına esas alınan olayları yeterince değerlendirmemiştir. Bu durum, başvurusunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği anlamına gelir. Anayasa Mahkemesi, ihlal kararının davanın sonucuna yönelik bir değerlendirme içermediğini ve yeniden yargılama yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

İrfan FİDAN bu görüşe katılmamıştır.

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucu; hakkında verilen HAGB kararının niteliği dikkate alınmaksızın aleyhine kullanılması, hırsızlık suçundan verilen mahkûmiyet kararı olmamasına karşın varmış gibi kabul edilerek hükme esas alınması nedeniyle adil yargılanma hakkının, HAGB kararının aleyhine kullanılması ve güvenlik soruşturmasına ilişkin olarak yalnızca hâkim ve savcının yapabileceği değerlendirmeyi kolluğun yapması nedeniyle adil yargılanma hakkının ve masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Başvurusunun tüm iddiaları gerekçeli karar hakkı kapsamında incelenmiştir.

3. Somut olayda İdare Mahkemesi, başvuru hakkında hırsızlık fiiline dayalı olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğini belirterek HAGB kurumunun niteliği dikkate alındığında tesis edilen işlemin hukuka aykırı olduğunu ifade etmiştir. Buna karşın Bölge İdare Mahkemesi, iddia edilen fiile yönelik olarak HAGB kararı verildiğini belirtmiş ancak açıklanmayan hükme dayanak teşkil eden fiil dikkate alındığında tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğunu söylemiştir.

4. Bölge İdare Mahkemesinin bu yorumunun keyfi olmadığı vurgulanmalıdır. 657 sayılı Kanun'a göre memur olarak görev yapacak kişilerin meslek içinde ya da meslek dışında gösterdiği davranışlar, görevin gerektirdiği itibar ve özellikle güvene uygun olması gerekmektedir. Bu sebeple bir kimse hakkında yapılan güvenlik soruşturması sonucunda bu kişinin davranışlarının itibar ve güveni sarsacak nitelikte olduğu tespit edilirse güvenlik soruşturmasının olumsuz olarak nitelenmesi makul karşılanabilir.

5. Ancak davranışların itibar ve güven sarsıcı olduğunun kişisel değerlendirme ve kanaatlere değil somut ve maddi tespitlere dayanması gerekir. Bu çerçevede güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

sonucu elde edilen verilerin somut olmaması hâlinde bunlara dayanılarak güvenlik soruşturmasının olumsuz olarak nitelenmesi keyfiliğe yol açabilir ve kuralın uygulanmasını öngörülebilir olmaktan çıkarabilir. Bu açıdan somut olayda başvuru hakkında yapılan tespitler gözetildiğinde atamasının iptal edilmesinin başvuru açısından öngörülebilir olup olmadığı ve kamu makamlarının yorumlarının keyfilik taşıyıp taşımadığı değerlendirilmelidir.

6. Başvurucunun TBMM bünyesinde sözleşmeli personel statüsünde milletvekili danışmanı olarak görev yapmaktayken güvenlik soruşturmasının olumsuz olarak nitelendirilmesine yol açan tespit, hakkında hırsızlık fiiline dayalı olarak verilen 1 yıl 8 aylık hapis cezasının hükmünün açıklanmasının geri bırakılmasıdır. Ceza davasına konu olan bir kayda dayanarak kişinin davranışlarının görevin gerektirdiği itibar ve güvene uygun olmadığı şeklinde kamu makamlarınca yapılan değerlendirme kabul edilebilir bir durumdur. Bu hâle uyan bir kimsenin güvenlik soruşturmasının olumsuz olarak neticeleneceği kişi açısından öngörülebilir olduğu söylenebilir. Öte yandan kamu makamlarının soyut bilgiler içeren bir istihbarat raporundan hareket etmediği gözlemlenmektedir.

7. HAGB, erteleme ve kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar gibi hükmün ve cezanın bireyselleştirilmesi kurumlarından biridir. Hâkim, sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurmakla beraber hükmü açıklamamakta ve sanığı belirli bir süre denetim altında tutmaktadır. Sanık, denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemediği ve mahkemece öngörülen denetimli serbestlik tedbirine uygun davrandığı takdirde açıklanması geri bırakılan mahkûmiyet hükmü ortadan kaldırılmaktadır (Ümmügülsüm Salgar [GK], B. No:2016/12847, 21/10/2021, § 81).

8. HAGB, daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı mahkûmiyeti bulunmayan kişilerin toplumda suçlu olarak damgalanmaması ve yararlı bir birey olarak tekrar topluma kazandırılması amacıyla belli koşullara bağlı olarak tanınan bir imkândır (AYM, E.2015/23, K.2915/56, 17/6/2015).

9. Bölge İdare Mahkemesi vermiş olduğu kararda verilen HAGB kararını dışlamamıştır. Aksine karara yönelik olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğini belirtmiştir. Ancak HAGB kararının dayanağı olan fiil ile başvurucunun TBMM bünyesinde yaptığı görevi karşılaştırarak değerlendirmiş ve güvenlik soruşturmasını olumsuz olarak kabul eden TBMM Başkanlığının takdir yetkisinin hukuka uygun bulunduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle Bölge İdare Mahkemesinin, ceza davasına konu fiilden verilen HAGB kararını güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlanması olarak yorumlamasında herhangi bir keyfilik veya bariz takdir hatası da bulunmamaktadır. Sonuç olarak Bölge İdare Mahkemesi kararının gerekçesiz olduğu söylenemez.

10. Öte yandan başvuruya konu olayda Bölge İdare Mahkemesince, başvurucunun güvenlik soruşturmasının olumsuz olarak kabulü, başvuru hakkında hükmün açıklanmasına karar verilen fiil gözönünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Kararda başvurucunun suçlu olduğuna dair saptamada bulunulmadığı görülmüştür. Bölge İdare mahkemesi, atanmamaya dair işlemi olgusal olarak ele almış ve mevzuat hükümlerini gözönünde bulundurarak sonuca ulaşmıştır. Dolayısıyla masumiyet karinesini zedeleyen bir dil ve gerekçe de kullanılmadığı anlaşılmıştır.

11. Açıklanan nedenlerle somut olay yönünden gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediği kanaatine vardığımdan çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

ZAKİR TUNCAY BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2019/38018****Karar Tarihi: 24/1/2024**

Başvuru, güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesine dayanılarak iş akdine son verilmesi üzerine açılan işe iade davasının reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, 2004 yılından beri Doğa Kolejinde çalışmaktaydı. İş akdi 15 Şubat 2017'de "işyerinin devri nedeniyle oluşan iç ve dış işletmesel gerekler" nedeniyle feshedilmiş ve bu durum noter aracılığıyla kendisine bildirilmiştir.

Başvurucu, iş akdinin geçersizliğinin tespiti ve işe iadesi için İstanbul Anadolu 14. İş Mahkemesi'ne dava açmıştır.

Dava dilekçesinde, Ağustos 2016'da şirketin devredildiğini ancak pozisyonunda değişiklik olmadığını belirtmiştir. İşyerinin devrinin fesih için haklı bir gerekçe oluşturmadığını ve feshin kötü niyetle yapıldığını iddia etmiştir.

İşveren, başvurucunun işveren vekili olduğunu ve bu nedenle iş güvencesine tabi olmadığını savunmuştur.

Darbe teşebbüsü sonrası şirketin devredildiğini, olağanüstü hâl (OHAL) kapsamında FETÖ/PDY üyesi şüphesiyle bazı personelin görevden uzaklaştırıldığını belirtmiştir. Başvurucu hakkında da bir soruşturma olduğunu ve bu nedenle istihdamının mümkün olmadığını savunmuştur.

Başvurucu, işveren vekili olmadığını ve soruşturma hakkında gizlilik kararı bulunduğunu belirtmiştir. Soruşturmanın varlığından işverenin cevabı ile haberdar olduğunu, kendisi hakkında herhangi bir gözaltı ya da tutukluluk tedbiri uygulanmadığını ve feshin hukuka aykırı olduğunu savunmuştur.

Mahkeme, başvurucu hakkında yürütülen soruşturma dosyasının örneğini talep etmiş ve taraf tanıklarını dinlemiştir. Başvurucu tanıkları, başvurucunun FETÖ/PDY ile bağlantısına dair bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir. İşveren vekili olmadığını ve feshin gerekçelerinin yetersiz olduğunu söylemişlerdir.

Mahkeme, bilirkişi incelemesine karar verdi. Bilirkişi raporu, başvurucunun iş akdinin feshine dayanak işletmesel kararları ve Başsavcılık soruşturmasını değerlendirmiştir. Bilirkişi, başvurucunun iş güvencesi şartlarını taşıdığını ve fesih gerekçelerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Mahkeme, feshin geçersizliğine ve başvurucunun işe iadesine karar vermiştir. Fesih bildirimindeki gerekçelerin yetersiz olduğunu ve işverenin feshe son çare olarak başvurmadığını belirtmiştir.

Davalı Kurum, karara karşı istinaf başvurusunda bulundu. Başvurucunun işveren vekili olduğunu ve fesih gerekçelerinin geçerli olduğunu savunmuştur. Fesih tarihinden sonra gelen soruşturma yazısının geçerli olduğunu ve şifahen durumdan haberdar olduğunu belirtmiştir. İşverenin prestijini korumak adına kuvvetli şüphe nedeniyle fesih yapıldığını ileri sürmüştür.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 29. Hukuk Dairesi, istinaf başvurusunu kabul etti ve davanın reddine karar vermiştir. Mahkeme, başvurusunun iş sözleşmesinin devamının işverenden beklenemeyeceğine karar verdi. Şüphe feshi şartlarının geçerli olduğunu belirtmiştir.

Nihai karar, başvuru vekiline 24 Ekim 2019'da tebliğ edilmiştir. Başvurucu, 21 Kasım 2019'da bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, işe iade davasında işverenin iddialarına dayanılarak davanın reddedildiğini belirtmiştir. İş akdinin feshedilmesine dayanak olarak gösterilen Emniyet yazısının fesih tarihinden sonra ortaya çıktığını ve kendisine bu yazının içeriği hakkında bilgi verilmediğini, ayrıca yazıda geçen ismin hatalı olduğunu iddia etmiştir. Gerekçeli kararda itirazlarının dikkate alınmadığını ve soruşturma dosyasının gizlilik kararı nedeniyle içeriğine değinilmediğini ifade etmiştir. Ayrıca, benzer davalarda mahkemelerin farklı değerlendirmeler yaptığını belirterek, Anayasa'nın hukuk devleti ilkesi, gerekçeli karar hakkı, silahların eşitliği ve çelişmeli yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Adalet Bakanlığı, ilk derece mahkemesinin iş ilişkisinin devamı için gerekli güvenin sarsıldığı ve geçerli nedenle fesih olduğu gerekçesiyle davayı reddettiğini, kararın kanun yollarından geçerek kesinleştiğini ve başvurusunun iddialarının dayanaksız olduğunu savunmuştur.

Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında önceki iddialarını tekrarlamıştır. Anayasa Mahkemesi, başvurusunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması gerektiği ve şüphe feshi durumunda işverenin objektif ve somut delillere dayanması gerektiği belirtilmiştir.

Somut olayda, istinaf mahkemesi başvuru hakkında yürütülen gizli soruşturmayı fesih gerekçesi olarak kabul etmiştir. Başvurucu, soruşturma hakkında bilgi sahibi olmadığını, benzer durumda olan diğer çalışanların işten çıkarılmadığını ve soruşturmanın tüm personele yönelik olduğunu belirtmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, başvurusunun savunma imkanı tanımadan ve soruşturmanın içeriğini araştırmadan davanın reddine karar vermiştir.

Sonuç olarak, başvurusunun iddialarının yargılamanın sonucuna etkili olduğu, ancak değerlendirilmediği ve bu nedenle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

ESİN DOĞANAY BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/25477

Karar Tarihi: 20/3/2024

Başvuru, açılan tazminat davasında uyuşmazlığın esasına etkili iddianın karşılanmaması nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurucu ve babası aleyhine 24/1/2014 tarihinde sözleşmeden kaynaklanan tazminat davası açılmıştır. Davayı inceleyen Konya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/5/2016 tarihli kararıyla davayı kısmen kabul etmiştir.

Anılan kararı davalı başvurucu ve diğer davalı babası temyiz etmiştir. Başvurucu temyiz dilekçesinde sözleşme tarihinde 18 yaşından küçük olduğunu belirterek hukuken sözleşme ile sorumlu tutulamayacağını iddia etmiştir. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 19/6/2018 tarihinde başvurucunun sözleşme ile sorumlu tutulamayacağına ilişkin temyiz itirazıyla ilgili bir değerlendirmede bulunmamış, ancak başvurucu ve babasının temyiz itirazlarının bir kısmını reddetmiş, bir kısmını kabul ederek hükmü bozmuştur.

Anılan karara karşı başvurucu ve babası karar düzeltme talebinde bulunmuştur. Başvurucu karar düzeltme dilekçesinde; sözleşme tarihinde 15 yaşında olduğunu, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 345. maddesine göre ana ve babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak hukukî işlemde çocuğun borç altına girebilmesinin bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı olduğunu ifade etmiş, bu nedenle sözleşme ile sorumlu tutulamayacağını belirtmiştir. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 13/6/2019 tarihinde başvurucunun 4721 sayılı Kanun'un 345. maddesi kapsamındaki iddiaları ile ilgili bir değerlendirmede bulunmadan karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir. Mahkeme 22/10/2019 tarihinde davacının evin bedeli talebine yönelik hüküm kesinleştiğinden bu konuda hüküm kurulmasına yer olmadığına, davacının evin inşaatının tamamlanması bedeli yönünden davasının pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar vermiştir. Karar, tarafların temyiz etmemesi nedeniyle 24/12/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Başvurucu, Yargıtayın 13/6/2019 tarihinde karar düzeltme talebinin reddine karar vermesiyle Mahkemenin hükmünün bir kısmının kesinleştiğini 26/6/2019 tarihinde öğrendiğini beyan etmiş olup 23/7/2019 tarihinde süresi içinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, 6 Eylül 2007 tarihinde düzenlenen bir sözleşmeyle borç altına sokulduğunu ve bu nedenle sözleşmenin geçersiz olduğunu iddia etmiştir. İddiasına göre, kendisi 15 yaşında olduğu için sözleşme yapılırken kanun gereği bir kayyım atanması gerekiyordu ancak böyle bir durum gerçekleşmemiştir. Başvurucu, bu konuda Yargıtay ve mahkeme kararlarında kendisine hak verilmediğini belirtmiş ve bu durumun gerekçeli karar hakkını ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, başvurucunun iddialarını değerlendirmiş ve gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. İhlal gerekçesiyle şu temel noktalar ele alınmıştır:

1. Başvurucunun iddiaları dikkate alınmadı ve mahkeme kararında bu konuya ilişkin değerlendirme yapılmadı.
2. Söz konusu iddiaların davanın esasını etkileyebilecek nitelikte olduğu belirlendi.
3. Mahkeme kararında başvurucunun iddialarına yönelik yeterli bir açıklama bulunmadı ve bu durum gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açtı.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

KENAN FİŞ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/74387

Karar Tarihi:18/4/2024

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurucu nihai hükmü 20/6/2022 tarihinde öğrendikten sonra 8/7/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

METİN TUTŞİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/12537

Karar Tarihi: 20/3/2024

Başvuru; iş sözleşmesinin feshedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkı ile örgütlenme özgürlüğünün, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurucu, 1968 doğumlu olup iş sözleşmesinin feshedildiği tarihe kadar Kayapınar Belediyesi'nde hizmet alım sözleşmesi kapsamında taşeron olarak temizlik işçisi olarak çalışmıştır. Ancak, işveren tarafından terör örgütleriyle ilişkili olduğu iddiasıyla iş sözleşmesi 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname (KHK) uyarınca feshedilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurucu, işe iadesi talebiyle dava açmış, ancak İş Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. İstinaf sonucu ise yeniden yargılama kararı verilmiştir. Yeniden yargılamada, İş Mahkemesi davanın kabulüne karar verse de, bu karar yeniden istinaf edilmiş ve Bölge Adliye Mahkemesi davanın reddine hükmetmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi, başvurunun daha önce terör örgütüne yardım suçundan beraat ettiğini, ancak OHAL/KHK kapsamında kapatılan bir dernekte üyelik kaydı bulunduğunu ve başvuru hakkında verilmiş bir soruşturmaya yer olmadığı kararı olduğunu belirterek, işveren nezdinde şüphe yarattığı gerekçesiyle feshin geçerli olduğunu belirtmiştir.

Nihai olarak, başvuru 31 Ocak 2022'de bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, iş sözleşmesinin belirli bir dönem üye olduğu yasal bir dernek nedeniyle sonlandırıldığını ve bu durumun özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğini, ayrıca masumiyet karinesinin de ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Adalet Bakanlığı, başvurunun iddialarının incelenmesinde Anayasa, ilgili mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi içtihadının dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Ancak başvuru, Bakanlık görüşünü kabul etmemiştir.

Başvurunun incelenmesinde, iş sözleşmesinin feshedilmesinin nedeninin başvurunun terör örgütleriyle irtibatlı olduğu şüphesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu şüphenin özel hayata saygı hakkını ihlal edecek derecede ciddi olduğu ve örgütlenme özgürlüğüne müdahalede bulunduğu kabul edilmiştir.

Ancak, iş sözleşmesinin feshinin sadece başvurunun bir derneğe üye olmasına dayanması özgürlüklerinin ihlal edilmesini haklı çıkarmamaktadır. Örgütlenme özgürlüğü, demokratik bir toplumda önemlidir ve işverenin sadece bu nedenle iş sözleşmesini sonlandırması kabul edilemez.

Başvurunun terör örgütleriyle irtibatlı olması iddiasına dayanarak iş sözleşmesinin feshedilmesi, somut delillere dayanmalıdır. Ancak, başvurunun aktif olarak terör örgütü faaliyetlerine katıldığına dair kesin bir kanıt bulunmamaktadır. Dolayısıyla, iş sözleşmesinin feshedilmesinin meşru olduğuna dair yeterli gerekçe sunulmamıştır.

Buna ek olarak, işverenin başvurunun terör örgütleriyle ilişkilendirilmesi konusundaki şüphesini gidermeye yönelik yeterli çaba göstermediği ve adil bir denge kurmadığı sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak, başvurunun iş sözleşmesinin feshinin OHAL döneminde temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması ile ilgili Anayasa'nın 15. maddesine uygun olmadığına karar verilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı ile Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.

ONURHAN DEMİRKOL BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2019/27344****Karar Tarihi: 8/2/2024**

Başvuru, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlandığı gerekçesiyle uzman kadrosuna alınmama işlemine karşı açılan iptal davasının kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü ile sonuçlanmayan ceza yargılamasına konu fiilin niteliğine ilişkin esaslı bir değerlendirme yapılmaksızın reddedilmesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema Televizyon Bölümü Sinema ve Televizyon Ana Sanat Dalı uzman kadrosu alımı için başvurmuş, ancak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda olumsuz bir değerlendirme alması nedeniyle alım yapılmamıştır.

Başvurucu, bu işlemin iptali talebiyle dava açmıştır. Ancak Afyonkarahisar İdare Mahkemesi, davayı reddetmiştir. Mahkeme, kamu görevine atama konusunda idarelerin takdir yetkisine sahip olduğunu belirterek, güvenlik soruşturmasının sonucunu göz önünde bulundurarak atamanın yapılmamasının hukuka uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Başvurucu, kararın istinaf kanun yoluna başvurmuş, ancak Konya Bölge İdare Mahkemesi istinaf talebini reddetmiştir. Başvurucu, bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur, ancak Danıştay Onikinci Dairesi, temyiz talebini reddetmiştir.

Sonrasında başvurucu, 2014 yılında işlediği bir suç nedeniyle mahkum edilmiş, ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiştir. 2013 yılında ise başka suçlamalarla yargılanmış, ancak bu suçlamaların birinde beraat etmiş, diğerinde ise ceza almıştır. Ancak bu suçlamalarla ilgili Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş ve ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği kararına varılmıştır.

Başvurucu, hakkında terör örgütüne üye olma suçundan açılan herhangi bir soruşturma ya da kovuşturma bulunmadığını, Mahkemenin yıkıcı ve bölücü faaliyette bulunduğunu belirtse de kanuna aykırı düzenlenen toplantıya katılma suçundan verilen hapis cezasına ilişkin olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğini, somut bir dayanağı olmamasına rağmen davanın reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının, gerekçeli karar hakkının ve masumiyet karinesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Bakanlık görüşünde; kamu görevine atanabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumlu sonuçlanması şartının aranmasının Anayasa'ya aykırı olarak değerlendirilemeyeceği, başvurusunun yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına konu iddialardan ve üzerine atılı eylemlerden haberdar olduğu, işleme karşı iptal davası açarak anılan işleme yönelik bilgi ve kanıtlar ile iddia ve savunmalarını yargı mercilerine sunma fırsatı elde ettiği, derece mahkemelerinin güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında elde edilen delilleri ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirmek suretiyle sonuca ulaştığı belirtilmiştir. Başvurucunun çelişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkelerine aykırı bir uygulamaya maruz kalmadığı, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunun olumsuz olmasına neden olabilecek durum hakkında dayanaklarını, iddia ve delillerini ileri sürebilecek kadar bilgi sahibi olduğu, bireysel başvuru kapsamında yapılacak incelemede aktarılan hususların dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesi gereği, herkes yargı mercileri önünde iddia ve savunma hakkına sahiptir. Ancak Anayasa Mahkemesi, başvurunun iddia ettiği gibi değil, olay ve olguların kendi takdirine bağlı olarak hukuki nitelendirmesini yapar. Bu kapsamda adil yargılanma hakkının bir parçası olan gerekçeli karar hakkı incelenmelidir.

Gerekçeli karar hakkının kabul edilebilirlik yönünden ihlal edilip edilmediği, başvurunun esas yönünden incelenmesini gerektirir. Anayasa'nın 36. maddesi, adil yargılanma hakkını içerirken, gerekçeli karar hakkını da kapsar. Mahkemeler, kararlarında hangi unsurları bulduracaklarına davanın niteliğine ve şartlarına göre karar verirler. Ancak mahkemeler, davanın sonucunu etkileyebilecek iddia ve savunmalara makul bir gerekçe ile yanıt vermelidirler. Aksi takdirde hak ihlali olabilir.

Masumiyet karinesi, kişinin suçlu kabul edilmeden suçlanmasını engeller. Hakkında hüküm verilmedikçe, bir kişi suçlu olarak kabul edilemez. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı, kesinleşmiş bir hüküm değildir ve masumiyeti etkilemez.

Önemli olan, HAGB kararının masumiyeti ihlal etmemesi ve idari işlemlerin buna dayandırılmamasıdır. Hakkında HAGB kararı verilen birinin suçsuzluğu devam eder. Ancak, masumiyet karinesini ihlal etmeden, HAGB kararı alan kişilere idari işlem yapılabilir. Bu, masumiyet karinesine uygun olmalıdır.

Son olarak, mahkemelerin kararlarında yeterli gerekçe bulunmalıdır. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılabilir, ancak bu ihlal, davayı etkilemez. Yargılama mercileri, ihlal gerekçelerini dikkate alarak yeniden değerlendirme yapabilir ve gereken kararı verebilirler.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MURAT KAYMAKÇI BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/35000

Karar Tarihi: 3/4/2024

Başvuru, hükümlüye babasının cenaze törenine katılması için izin verilmemesi nedeniyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

İskenderun T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Ceza İnfaz Kurumu) hükümlü olarak barındırılan başvurunun babası 31/8/2020 tarihinde vefat etmiştir. Başvurucu aynı günkü dilekçesiyle Antakya'da gerçekleşecek cenaze törenine katılmak için izin talebinde bulunmuştur. Başsavcılık, başvurunun talebini COVID-19 salgını nedeniyle cenazeye katılmasının sakıncalı olduğu gerekçesiyle 31/8/2020 tarihinde reddetmiştir. Ret kararı başvurucuya aynı gün tebliğ edilmiştir.

Başvurucu İskenderun İnfaz Hâkimliğine (Hâkimlik) yazdığı 14/9/2020 tarihli dilekçesinde; salgın tedbirlerinin genel olarak gevşetildiğini ve Ceza İnfaz Kurumunda açık öğretim sınavlarının yapıldığını, buna karşın babasının cenazesine katılma talebinin COVID-19 salgını nedeniyle reddedildiğini belirtmiştir. Artık cenazeye katılımının mümkün olmadığını ve manevi zarara uğradığını ifade eden başvuru kanuni haklarını kullanabileceği mercilerin kendisine bildirilmesini talep etmiştir. Hâkimlik

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

6/10/2020 tarihli yazısı ile Hâkimlikçe yapılacak herhangi bir işlem bulunmaması nedeniyle söz konusu dilekçeyi Başsavcılığa göndermiştir. Başsavcılığın 8/10/2020 tarihli yazısında başvurucunun şikâyetiyle ilgili Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapabileceği belirtilmiştir. Anılan yazı 12/10/2020 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu 27/10/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, ülke genelinde ve Ceza İnfaz Kurumunda COVID-19 salgını nedeniyle alınan önlemlerin hafifletildiği bir dönemde babasının cenazesine katılma talebinin reddedilmesiyle eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Ancak Bakanlık, başvurunun süresinde yapılmadığını ve başvurucunun bu konuda beyanda bulunmadığını belirtmiştir.

Başvuru, özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı çerçevesinde incelenmiştir. İnfaz hâkimliğine başvurma zorunluluğu olmadığı ve başvurunun süresi içinde yapıldığı değerlendirilmiştir.

Başvurunun kabul edilebilir olduğu ve özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği karara varılmıştır. Bu müdahalenin kanuni temeli olduğu ve infaz kurumunun güvenliğinin amaçlandığı belirtilmiştir.

Ancak, temel hak ve özgürlüklere müdahalenin demokratik toplum düzeninin gerekliliklerine uygun olması gerektiği vurgulanmıştır. Cenaze veya taziye katılımının, başvurucunun derin üzüntüsü göz önüne alındığında, başvurucunun çıkarları ile toplumun çıkarları arasında adil bir denge kurulmaması nedeniyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçeyle Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

ABDULSAMET DOĞAN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/40060

Karar Tarihi: 3/4/2024

Başvuru; iş sözleşmesi feshedilen başvurucuların sendikal tazminat taleplerinin reddedilmesi nedeniyle sendika hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucuların iddiasına göre iş sözleşmeleri sendikal nedenlerle sonlandırılmıştır. Başvurucular bu kapsamda işe iade ve sendikal tazminat talepli dava açmıştır.

Açılan davaların tamamında ilk derece mahkemeleri davaların kabulüne ve başvurucular lehine sendikal tazminata hükmetmiştir. Buna karşın Bölge Adliye Mahkemeleri sendikal fesih olgusunun gerçekleşmediği gerekçesiyle bu yönden davaları kesin olarak reddetmiştir. Nihai kararların tebliği üzerine başvurucular süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucular, iş sözleşmelerinin sendikal nedenlerle feshedildiğini, verilen ret kararlarının ise sendika hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 25.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

maddesi, işçilerin sendikal faaliyetlere katılma hakkını korumaktadır ve işverenin sendikal nedenlerle işçiyi çıkarması halinde işçiye tazminat ödenmesini öngörmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, sendikal fesih iddialarının değerlendirilmesi için belirli kriterler ortaya koymuştur. Anayasa Mahkemesi de benzer başvuruları incelemiş ve sendikal fesih için belirli kriterler belirlemiştir. Bu kriterler arasında işyerinde çalışan işçi sayısı, sendikaya üye olan ve olmayan işçilerin sayısı, işçilerin sendikal faaliyetlere katılımı, işten çıkarılan işçilerin sendikal durumu ve benzeri faktörler yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin sendikal fesih iddialarını değerlendirirken Anayasa'nın ve uluslararası hukukun belirlediği kriterlere uygunluğunu denetlemektedir. Derece mahkemelerinin kararlarında bu kriterlerin yeterince dikkate alınmadığı ve sendikal fesih olgusunun doğru bir şekilde değerlendirilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Bölge Adliye Mahkemelerinin ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde Anayasa Mahkemesi tarafından belirlenen kriterleri göz ardı ederek yetersiz bir inceleme yaptığı sonucuna varılmıştır. Bu durumda devletin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediği ve sendika hakkının gerektirdiği düzeyde yeterli bir yargısal inceleme yapılmadığı belirlenmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

A.J. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/11939

Karar Tarihi: 17/4/2024

Başvuru, mağdur olunan bir suç sonucu oluşan gebeliğin sonlandırılması talebinin sürüncemede bırakılması nedeniyle maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Suriye uyruklu, eşi ve dört çocuğuyla birlikte Türkiye'de mülteci olarak yaşıyor. Şiddet gördüğü için Şanlıurfa'daki evinden ayrılan başvurucu, çocuklarıyla birlikte Hatay'ın Kırıkhan ilçesindeki akrabalarının yanına taşınmıştır.

Eşinin başvurucuya cinsel saldırıda bulunduğunu iddia ederek mahkemeye başvuran başvurucu, nafaka, velayet ve gizlilik talep etmiştir. Ancak mahkeme, yeterli delil olmadığı gerekçesiyle nafaka ve velayet taleplerini reddetmiştir. Başvurucunun itirazı üzerine gizlilik talepleri kabul edilmiştir.

Başvurucu, hamile olduğunu belirten bir rapor sunarak eşinden şikayetçi olmuş ve gebeliğini sonlandırmak için başvuruda bulunmuştur. Ancak sağlık kurumunun eşinin izni olmadığı için işlem yapamadığı belirtilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurucu, cinsel saldırının Şanlıurfa'da yaşandığını, ancak göçmen statüsü nedeniyle il değişikliğinin izne tabi olduğunu belirterek soruşturmanın Kırıkhan'da yürütülmesini talep etmiştir. Ancak Şanlıurfa Başsavcılığı, yetkisizlik kararı vermiştir, çünkü olayların Kırıkhan ilçesinde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Başvurucu, 1 Nisan 2020'de bireysel olarak başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, eşinin cinsel saldırısının ardından gebe kaldığını öğrendiğini ve bu durumun devlet yardımı olmaksızın dört çocuğuna bakmakta zorlanmasına neden olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, cinsel saldırı sonrası yaşadığı travmanın etkisiyle yeniden çocuk sahibi olmak istemediğini ifade etmiştir. Kanunun 99. maddesinin (6) numaralı fıkrasına dayanarak, cinsel saldırı mağduru kadının rızası halinde gebeliğin yirminci haftadan önce sonlandırılabilirliğini belirten başvurucu, ancak soruşturmanın gecikmesi nedeniyle gebeliği sonlandıramadığını dile getirmiştir.

Başvurucu, Anayasa Mahkemesi'nden gebeliği sonlandırmak için tedbir kararı alınmasını talep etmiş ve etkili bir soruşturma yapılmadığı için maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Bakanlık görüşünde, Anayasa ve mevzuat hükümlerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Mahkeme, kadınların istenmeyen gebeliği sona erdirmek istemesinin kişisel özerklik ve ruhsal veya bedensel bütünlüğüyle ilgili olduğunu belirtmiştir. Gebeliğin sonlandırılmasının, kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı kapsamında incelenebileceğini ifade etmiştir.

Gebeliğin sonlandırılmasıyla ilgili kanunların ve mevzuatın incelenmesi sonucunda, başvurunun gebeliğinin sonlandırılması talebinin kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Ancak, soruşturma makamlarının gereken incelemeyi yapmadığı ve başvurunun talebinin gecikmesiyle birlikte olumsuz etkilendiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, başvurunun maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MEHMETHAN KAMBUROĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/27554

Karar Tarihi: 31/1/2024

Başvurucu, jandarma uzman erbaş alımı sınavında başarılı olmuş ve uzman erbaş sıfatıyla kursiyer olarak görev yapmaya başlamıştır. Hakkında yapılan güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlanması üzerine başvurunun sözleşmesi feshedilmiştir. Başvurucu, sözleşmesinin feshine dair işlemin iptali istemiyle idari yargıda dava açmıştır. Mahkeme dava konusu işlemin iptaline karar vermiştir. Kararda; başvuru hakkında tehdit ve kasten yaralama suçlarından yürütülen yargılamalarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı verildiği, mala zarar verme suçundan adli para cezasına hükmedildiği, başvurunun dosyasında ise anılan suçlardan yargılandığı ve fillerin sübuta ermesi

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

neticesinde ceza aldığı, HAGB kararı verildiği şekilde menfi not bulunduğu ve bu nedenle güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlandığı belirtilmiştir. Mahkeme, anılan suçların dava tarihinde yürürlükte olan Uzman Erbaş Yönetmeliği'nin 6. maddesinde sayılan katalog suçlar arasında yer almadığı, yargılamalara konu fiillerin meydana gelişi ve niteliği gözönünde bulundurulduğunda başvurunun kriminal bir kişiliğe sahip olduğunun ya da suç işleme hususunda ısrarcı olduğunun söylenemeyeceği, kursiyerlik görevine alınma sürecinde hakkında herhangi bir olumsuzluk bulunmayan ve eğitimini başarıyla tamamlayan başvurunun göreve devam edeceği hususunda haklı beklentiye girdiği gerekçesiyle dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yapılan istinaf başvurusu üzerine bölge idare mahkemesi istinaf başvurusunu kabul ederek kararın kaldırılmasına ve davanın reddine karar vermiştir. Başvurunun temyiz talebi ise Danıştay tarafından kesin olarak reddedilmiştir.

Başvurucu, idari işlemin iptali istemiyle açtığı davada kesin mahkûmiyet hükmü ile sonuçlanmayan ceza yargılamalarına dayanılarak gerekçeli kararda suçluluğu ima eden bazı ifadeler kullanılması nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Somut olayda hakkında tehdit ve kasten yaralama suçlarından yürütülen kovuşturmalarda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin başvuruca isnat edilen suçlara uygulanabilir olduğu tespit edilerek HAGB kararı verilmiştir. Böylece denetim süresinin suç işlenmeden geçirilmesi hâlinde başvuru hakkında açılan kamu davasının düşmesi imkânı tanınmıştır. Denetim sürecinde başvurunun suçluluğunun sabit olmadığı ve masumiyetinin devam ettiği kuşkusuzdur.

Bölge idare mahkemesi kararının gerekçesinde başvuru hakkında "...hükmün açıklamasının geri bırakılmasına hükmedildiği, anılan maddede ise hükmün açıklamasının geri bırakılması halinde hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmayacağı, bir başka ifade ile başvuru hakkında verilmiş mahkumiyetten söz edilemeyeceği..." belirtilmiştir. Buna karşın gerekçenin devamında "...işlediği ve ceza almasına sebep olan suçların vasfı, mahiyeti ve birden fazla olması hususları ile yerine getirmesi gereken kamu görevinin önemi ve gerektirdiği nitelikleri..." şeklinde ifadelerle yer verilerek HAGB kararına rağmen başvurunun anılan suçları işlediği ve ceza aldığı belirtilmiş, suçların vasfı ve mahiyeti temelinde bir değerlendirme yapılmıştır. Bu şekilde, hakkındaki ceza yargılamaları kesin mahkûmiyet ile sonuçlanmamasına karşın başvuru suçlu olarak kabul edilmiş ve başvurunun sözleşmesinin feshinin neden hukuka uygun olduğu olay ve olgular temelinde ortaya konulmamıştır.

Bölge idare mahkemesi kararının gerekçesinde bir yandan kesin mahkûmiyet hükmü ile sonuçlanmayan ceza yargılamalarında verilen kararlara dayanılmış bir yandan da kullanılan ifadelerde başvurunun üzerine atılı suçları işlediği belirtilmiştir. Anılan gerekçede ceza yargılamalarına konu olay ve olguların ise herhangi bir biçimde irdelenmediği görülmüştür. Dolayısıyla kesin mahkûmiyet kararı bulunmamasına rağmen başvuruca cezai sorumluluk yükleyen ifadelerin yer aldığı gerekçede kullanılan dilin başvurunun masumiyetine gölge düşürdüğü değerlendirilmiştir. Böylece HAGB kararları anlamsız hâle gelmiş ve başvurunun masumiyetinden şüphe duyulmasına yol açılmıştır.

Sonuç olarak bölge idare mahkemesi kararının gerekçesinde kullanılan ifadeler karşısında ve ceza mahkemesinin açıklanması geri bırakılan hükümlerine doğrudan dayanılması nedeniyle başvurunun ceza yargılamalarına konu eylemleri işlediği ve suçlu olduğu inancının yansıtıldığı kanaatine varılmıştır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle masumiyet karinesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

AHMET TAKTAK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/31601

Karar Tarihi: 24/1/2024

Başvuru, ceza infaz kurumunda tutuklu olarak bulunan başvurucunun kurum aracılığıyla satın aldığı bir kitabın kendisine teslim edilmemesi nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, FETÖ/PDY üye olma suçundan tutukludur. Başvurucu, kurum vasıtasıyla bir kitabı satın almak istemiş, ancak kitap hakkında herhangi bir yasaklama ya da toplatma kararının varlığı bulunmamaktadır. Talep üzerine Ceza İnfaz Kurumu, bahsedilen kitabı satın almıştır. Bunun üzerine Ceza İnfaz Eğitim Kurulu kitabı incelemiş, ancak kitabın kin ve nefrete yönlendirebilecek sözler ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürebilecek yazılar içermesinden maksatla kitabı başvurucuya teslim etmeme kararı almıştır.

Başvurucu, Eğitim Kurulu kararına karşı Eskişehir 1. İnfaz Hâkimliğine şikâyette bulunmuş ancak şikâyeti reddedilmiştir. Hâkimlik, Eğitim Kurulu kararının yerinde olduğunu ifade etmiştir. Başvurucunun bu karara yaptığı itiraz da Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 17/9/2018'de reddedilmiştir. Mahkeme, Hâkimlik kararının usul ve yasaya uygun olduğunu belirtmiştir.

Başvuru 18/10/2018 tarihinde yapılmıştır.

Başvurucu, kitabın yasaklanmış olmadığını, kin ve nefret söylemi olarak görülen ifadelerin siyasi eleştiri olduğunu, bir siyasi parti ile daha önceden cemaat kabul edilen FETÖ/PDY ile ilgili açıklamalar içerdiğini belirtmiştir. Dolayısıyla adil yargılanma hakkının, ifade özgürlüğünün ve suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Bakanlık; görüşünde "*İtham Ediyorum*" isimli kitabın Eğitim Kurulunca incelendiği, içeriğinde kişileri kin ve nefrete yönlendirebilecek sözlerin bulunduğu, kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek içerikleri kapsadığı gerekçesiyle başvurucuya teslim edilmediği belirtilmiştir. Ayrıca Bakanlık; başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlali ile ilgili inceleme yapılırken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerinin, Anayasa Mahkemesi içtihadının ve somut olayın özgü şartlarının dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formunda belirttiği iddialarını yinelemiştir.

Anayasa Mahkemesi, daha önce verdiği birçok kararda, tutuklu ve hükümlülere kargo yoluyla gönderilen, ziyaretçileri aracılığıyla getirilen veya kendi satın aldıkları süreli ya da süresiz yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmemesini ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirmiştir. Başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmadığı anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Hükümlü ve tutuklular, herkes gibi Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında kalan temel hak ve özgürlüklere sahiptir. Tutuklu ve hükümlülerin süreli veya süresiz yayınlara ulaşabilmesi, bilgi ve kanaatlere ulaşma özgürlüğünün bir parçası olarak ifade özgürlüğü kapsamındadır. Bu sebeple, bir ceza infaz kurumunda tutuklu olan başvuruçunun, kurum aracılığıyla aldığı bir yayının kendisine teslim edilmemesi, haber veya fikir alma özgürlüğüne ve dolayısıyla ifade özgürlüğüne bir müdahale olarak kabul edilmiştir.

Müdahalenin Anayasa'nın 13. Maddesindeki temel hak ve hürriyetlerin yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağını belirten şartlara uygun olmadığı sürece, Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edeceği belirtilmiştir. Sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26/2'de belirtilen haklı sebeplere dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olmama şartlarına uygunluğu belirlenmektedir.

5275 sayılı Kanununun 62. Maddesinin 3. fıkrasında, kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları içeren yayınların hükümlülere verilmeyeceğini düzenlemektedir. Bu hüküm, tutuklular için de geçerlidir. Dolayısıyla kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Başvuruya konu yayının teslim edilmemesi, ceza infaz kurumlarının düzeninin ve güvenliğinin sağlanması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, bu müdahalenin Anayasa 26/2'de düzenlenen kamu düzeninin sağlanmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, Serdar Güzelçay ve Diğerleri kararında, benzer nitelikteki bir başvuruyu incelemiş ve uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu kararda, süresiz yayınların ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülere teslim edilip edilmemesinde keyfiliği engelleyecek, aynı hukuki durumda bulunanlara aynı uygulamanın yapılmasını sağlayacak, açık, yol gösterici ve istikrarlı idari uygulamaların olmadığı gerekçesiyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Somut başvuru yönünden bu kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

Bu gerekçelerle, Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Asiye Kovancı Başvurusu

Başvuru Numarası: 2022/25700

Karar Tarihi: 6/3/2024

Başvuru, müşterek çocuğun yurt dışında bulunan mutat meskenine iade edilmesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı başvuru ve Avusturya vatandaşı R.K., 2016 yılında evlenmiş ve 28/7/17 tarihinde Avusturya'da bir kız çocukları olmuştur. Çift, Avusturya'da yaşarken, başvuru 17/4/18 tarihinde müşterek çocukla birlikte Türkiye'ye dönmüştür.

Başvurucunun Türkiye'de yaşadığı dönemde, çiftin 10/9/18 tarihinde bir erkek çocukları daha doğmuştur. Başvurucunun Avusturya'ya dönmemesi üzerine, çocuklarının rızası hilafına alıkonulduğunu iddia eden baba, Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun iadesi için Avusturya makamlarına başvurmuştur. Avusturya makamlarının ihbarı üzerine Adalet Bakanlığı, Bartın Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla Bartın Aile Mahkemesi'nde 6/12/19 tarihinde çocuğun iadesi için dava açmıştır. Ancak mahkeme yetkisizlik kararı vererek dosyayı Ulus Asliye Hukuk Mahkemesi'ne göndermiştir. Davacı vekili, çocuğun Türkiye'ye getirildiğinde sekiz aylık olduğunu, dava tarihi itibarıyla iki yaşını geçtiğini, babanın defalarca geri dönme isteğinin sonuçsuz kaldığını, çocuğunu göremediğini ve başvuru şiddet gördüğüne dair herhangi bir yurt dışı başvurusu olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, başvuru dönmemesi nedeniyle boşanma davası açtığını ve çocuğun iadesi ile velayetinin kendisine verilmesini talep etmiştir.

Başvuru, Lahey Sözleşmesi'ne göre çocuğun iadesinin bir yıl içinde talep edilmesi gerektiğini ve iadenin çocuğun hem ruhsal hem fiziksel gelişimini olumsuz etkilemesi durumunda reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, çocuğun iade edileceği ülkede tehlike olduğunu, çocuğun mutlak meskeninin annesi yanında olduğunu savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkeme, 24/6/2020 tarihinde iade talebini reddetmiştir. İnceleme raporunda, çocuğun anne bakımına muhtaç olduğu, annesinden ayrılmasının travmatik sonuçlar doğurabileceği belirtilmiştir.

Davacı baba ve Ulus Cumhuriyet Başsavcılığı karara itiraz etmiş, ancak Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6/11/2020 tarihinde istinaf başvurusunu reddetmiştir. Kararda, başvuru Türkiye'ye eşinin rızasıyla tatil amaçlı geldiği, ancak tartışmalar sonucu dönmediği, babanın çocukları iki kez ziyaret ettiği, başvuru Avusturya'ya dönmeyi düşünmediği belirtilmiştir. Ayrıca, çocuğun annesinin bakımına muhtaç olduğu, babanın yoğun çalışması ve yaşlı ebeveynlerinin bakımının zor olacağı, çocuğun Türkiye'de annesiyle birlikte bulunduğu ve ayrılmasının travmatik olacağı değerlendirilmiştir. Boşanma davası ve Lahey Sözleşmesi uyarınca verilecek kararın geçici olduğu dikkate alınarak çocuğun üstün menfaati gereği kararın isabetli olduğu belirtilmiştir.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 28/6/2021 tarihinde kararı bozmuştur. Çocuğun Avusturya'dan haksız olarak alıkonulduğu, davacı babanın 15/4/2019 tarihinde iade talebinde bulunduğu, Lahey Sözleşmesi'ne göre ciddi bir risk veya iadede kaçınma sebeplerinin kanıtlanamadığı belirtilmiştir.

Mahkeme bozma kararına uyararak çocuğun Avusturya'ya iadesine karar vermiştir. Başvuru karara itiraz etmiş, ancak Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 24/1/2022 tarihinde kararı onamıştır.

Başvuru, nihai hükmü 23/2/2022 tarihinde tebellüğ ettikten sonra 14/3/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvuru, çocuğun annenin bakımına muhtaç olduğunu, çocuğa doğumundan beri kendisinin baktığını ve aralarında güçlü bir bağ oluştuğunu belirterek, çocuğun kendisinden ve kardeşinden ayrılmasının travmatik sonuçlar doğuracağını ve bu durumun aile hayatına saygı hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Adalet Bakanlığı ise mahkemelerin uzman raporları ve tanık beyanlarını dikkate alarak karar verdiğini, başvuruçunun dava sürecinde tüm iddia ve savunmalarını dile getirme imkânı bulunduğunu ve kararlara karşı kanun yollarına başvurabildiğini belirtmiştir.

Başvuru, aile hayatına saygı hakkı çerçevesinde incelenmiş, Lahey Sözleşmesi'nin çocuğun iadesi konusundaki hükümleri ve istisnai durumları göz önünde bulundurulmuştur. Anayasa Mahkemesi, mahkemelerin Lahey Sözleşmesi hükümlerini Anayasa'nın ilgili maddeleri çerçevesinde yorumlayıp uygulayıp uygulamadığını denetleme yetkisine sahiptir.

Çocukların ebeveyninden birinin velayet hakkı ihlali ile kaçırmaları veya alıkonulmaları durumunda çocukların mutata meskenlerine derhâl iadesi kuraldır. Bu kuralın istisnası Lahey Sözleşmesi'ne göre, alıkonulan çocuğun mutata meskeni tespitinden sonra ancak çocuğun iade edilmesinin çocuğu fiziki veya psikolojik bir tehlikeye sokacağını veya başka bir şekilde müsamaha edilemeyecek bir hale düşüreceğinin tespit edilmesidir.

Çocuğun mutata meskenine iadesine ilişkin davalarda çocuğun en yüksek menfaati göz önünde bulundurulmaktadır. Anneye bağımlı yaştaki çocuklar için, çocuğun yaşı, anneye yaşadığı süre ve yer, annenin yaşam koşulları ile annenin çocukla birlikte iade edileceği ülkede yaşama olanağı gibi faktörler değerlendirilmektedir. Bu süreçte, çocuğun anneden ve alıştığı koşullardan koparılmasının olumsuz etkileri de dikkate alınmaktadır.

Somut olayda hazırlanan uzman raporuna göre, çocuk fiziksel ve duygusal ihtiyaçları gereği anne bakımına ihtiyaç duymakta, annesiyle arasında güçlü bir güven ve sevgi bağı bulunmaktadır. Çocuğun annesinden ve kardeşinden ayrılmasının, duygusal ve sosyal gelişimi açısından travmatik sonuçlar doğuracağı değerlendirilmiştir.

Başvuruçucu, eşinin ve ailesinin yaşadığı koşullarla ilgili iddialarda bulunmuş, ancak mahkeme bu iddiaları ayrıca araştırmamıştır. Uzman görüşü, çocuğun annenin Türkiye'deki koşullarına uyum sağladığını ve anneden, kardeşinden ayrılmasının travmatik sonuçlar doğuracağını belirttiği halde çocuğun yüksek yararı ve Lahey Sözleşmesi çerçevesinde yeterli gerekçelerle bir değerlendirme yapılmamıştır.

Çocuğun başvuruçunun yanındaki ortama alışması ve yaşının küçük olması, Lahey Sözleşmesi kapsamında tek başına iadenin reddi için yeterli sebep sayılmasa da, anneye bağımlı yaştaki bir çocuğun annesinden koparılıp mutata meskenine iade edilmesi durumunda karşılaşılabileceği fiziksel veya psikolojik tehlikelerin somut olayın koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi, çocuğun yüksek yararı ilkesinin bir gereğidir. Özellikle, çocuğun iade edilmesi istenen mutata meskende yaşayacağı koşulların ve maruz kalabileceği risklerin araştırılmaması veya belirlenememesi durumunda, çocuğun mevcut koşullarının değiştirilmesinin riskleri daha da önem kazanmaktadır.

Bu gerekçelerle başvuruçunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

EREN ERTİN BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2021/20125****Karar Tarihi: 24/1/2024**

Başvuru; haksız yakalama ve gözaltına alma işlemleri dolayısıyla açılan davada hükmedilen tazminatın yetersiz olması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; mülki amirin yasaklama kararı bulunduğu gerekçesiyle barışçıl bir toplantıya müdahale edilerek başvurucu hakkında uygulanan yakalama ve gözaltına alma işlemi nedeniyle de toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi sonrasında kamu görevinden çıkarılan başvurucu, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonuna (KESK) bağlı bir sendikanın yönetim kurulu üyesidir. Bakırköy İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün talebi üzerine Bakırköy Kaymakamı, kamu güvenliği ve esenliğinin korunması amacıyla, 16/04/2017'deki halk oylamasına ilişkin propaganda süresince KESK üyelerinin Bakırköy Cumhuriyet Meydanı'nda basın açıklaması yapmasını ve benzeri etkinliklerde bulunmasını yasaklamıştır. Bu yasaklama kararı, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 32. maddesine dayandırılmıştır.

Başvurucu ve on iki kişiden oluşan bir grup KESK üyesi ve eski üyesi, 8/04/2017'de Bakırköy Cumhuriyet Meydanı'na girmek istemiş, ancak polis engeliyle karşılaşmıştır. Başvurucu, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçundan kolluk amirinin emriyle yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Gözaltı ve yakalama durumu Cumhuriyet savcısına bildirilmiş, savcı da ifadelerinin alınması ve soruşturma evrakının hazırlanması talimatını vermiştir. Başvurucu, ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılmıştır.

Başvurucu ve diğer şüpheliler hakkında kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahsız katılarak ihtara rağmen dağılmama suçlamasıyla kamu davası açılmıştır. İddianamede, şüphelilerin yasaklama kararına rağmen toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak amacıyla toplandıkları ve kolluk görevlilerinin ihtarlarına rağmen meydana ilerlemek istediklerini belirtilmiştir. Bakırköy 28. Asliye Ceza Mahkemesi, eylemin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı kapsamında olduğu ve suç teşkil etmediği gerekçesiyle beraat kararı vermiştir. Bu karar, kanun yoluna başvurulmadan kesinleşmiştir.

Beraat kararının kesinleşmesi üzerine başvurucu, hukuka aykırı yakalama ve gözaltı tedbirleri nedeniyle tazminat davası açmıştır. Dava dilekçesinde, sendikal faaliyet esnasında ifade özgürlükleri ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını kullandığı sırada yakalanarak gözaltına alındığını, yargılama sonucunda beraat ettiğini belirterek 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca 5.000 TL manevi tazminat talep etmiştir.

Bakırköy 15. Ağır Ceza Mahkemesi, 17/09/2020 tarihinde başvurucuya 1 günlük gözaltı süresi için 400 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Başvurucunun istinaf talebi ise Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kesin olarak esastan reddedilmiştir.

Başvurucu, nihai kararı 8/4/2021 tarihinde öğrenmiş ve 29/4/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, sendikal faaliyetler kapsamında örgütlenme, düşünce ve ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanırken haksız yere yakalanıp gözaltına alındığını ve beraat ettiğini

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

belirtmiştir. Ayrıca Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hükmedilen tazminatın yeterli olmadığını ileri sürerek, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Gülseren Çıtak kararında, kovuşturmayaya yer olmadığı veya beraat kararı verilenlerin, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesindeki tazminat yolunu tükettikten sonra yakalama, gözaltı veya tutuklamanın hukuki olmadığı ve ödenen tazminatın yetersiz olduğu iddiasıyla yaptıkları bireysel başvurularda, başvuru yollarının tüketilmiş kabul edilmesi için yalnızca bu kanunun 141. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi kapsamında tazminat davası açmanın yeterli olduğunu belirtmiştir.

Derece mahkemeleri, tazminat miktarını belirlerken somut olayın şartlarına göre takdir yetkisine sahiptir. Ancak, ihlale orantısız olarak çok düşük bir tazminat, Anayasa'nın 19. Maddesinin 9. fıkrasına aykırı olmaktadır. Tazminat miktarının Anayasa Mahkemesinin benzer davalarda verdiği tazminatlarla uyumlu olması gerekse de hükmedilen tazminatın biraz daha düşük olması, tek başına Anayasa'nın ihlal edildiği anlamına gelmemektedir. Bu değerlendirme somut olayın kendine özgü şartları dikkate alınarak yapılmaktadır. Ayrıca tazminat miktarının yeterliliği, kararın verildiği dönemde Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği tazminatlarla karşılaştırılarak belirlenmektedir. Tazminat belirlenirken kişinin sosyal ve ekonomik durumu, mesleki konumu, suçun niteliği, olayın gelişim şekli, tedbirin süresi ve etkileri dikkate alınmaktadır.

Somut olayda ise Ağır Ceza Mahkemesi başvurusunun 1 gün gözaltında tutulması nedeniyle 400 TL manevi tazminata hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesinin benzer durumlarda verdiği tazminatlarla karşılaştırıldığında, bu miktar oldukça düşüktür (2020 yılında en az 600 TL, 2024 yılında ise 2.970 TL). Bu nedenle, hükmedilen tazminatın yetersiz olduğu ve başvurusunun manevi zararını karşılamadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ihlal edildiğine karar verilmiştir.

BEKİR ÇEPER VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/21707

Karar Tarihi: 14/2/2024

Başvuru, bir siyasetçiye yönelik eleştiriler dolayısıyla verilen adli para cezasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, 1962 doğumlu ve İstanbul'un Avcılar ilçesinde ikamet eden emekli bir vatandaşdır. Müşteki A.Ş., iktidar partisinin kurucularından olup, 2002-2007 yılları arasında milletvekilliği ve başbakan yardımcılığı yapmıştır. Sonrasında kendi partisini kurmuş ve 2012'ye kadar parti başkanlığı yapmıştır. 2012-2018 yılları arasında bağımsız siyaset yapmış ve 2018'de ana muhalefet partisinden milletvekili seçilmiştir.

Başvuru konusu olay, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan adına açılmış bir Facebook sayfasında, başka bir kullanıcının yaptığı paylaşıma başvurusunun yorum yapmasıyla gerçekleşmiştir. Paylaşım

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

göre müşteki, milletvekili hükümet politikalarını destekleyen bir partinin genel başkanı için "Çok genel başkan gördük ama 2 yıl sonraki seçim için partisini iktidara teslim eden, tüm iddialarını terkederek, siyasi müflis D.B. gibisini görmedik." yorumunu yapmıştır. Paylaşımında, müşteki A.Ş.'nin görseli ve ona ait olduğu iddia edilen bazı eleştiriler yer almıştır. Başvurucu, 11/1/2018 tarihinde bu paylaşımın altına "Çok insanlar gördük senin gibi satılmış siyonist görmedik." yorumunu eklemiştir.

Müşteki, başvurucu hakkında hakaret suçundan şikayette bulunmuş ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı başvurusunun cezalandırılmasını talep etmiştir. Yargılamayı yapan Ankara Asliye Ceza Mahkemesi, başvurusunu 27/5/2019 tarihinde 1.740 TL adli para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, başvurusunun hakaret suçunu işlediğine ve bu sözlerin müştekinin onur, şeref ve saygınlığını rencide ettiğine karar vermiştir.

Başvuru 1/7/2019 tarihinde yapılmıştır.

Başvurucu; sözlerinin sert eleştiri olduğunu, siyasetçilerin eleştirilere daha çok hoşgörü göstermesi gerektiğini ve paylaşımı sebebiyle cezalandırılmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini öne sürmüştür.

Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlıklı 26. maddesi, herkesin düşünce ve kanaatlerini açıklama ve yayma hakkına sahip olduğunu belirtmiştir. Bu hürriyet, resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir alma ya da verme serbestliğini de kapsar. Ancak, bu hürriyetler başkalarının şöhret veya haklarının korunması gibi amaçlarla sınırlanabilecektir.

Anayasa Mahkemesi, demokratik toplum düzeninin gereklerinden ne anlaşılması gerektiğini daha önce de açıklamıştır. Buna göre, temel hak ve özgürlükleri sınırlayan tedbirler en son çaredir. Bunun yanında toplumsal bir ihtiyacı da karşılaması gerekmektedir.

Derece mahkemelerinin belirli bir takdir yetkisi bulursa da bu yetki Anayasa Mahkemesinin denetimindedir. Anayasa Mahkemesi, kısıtlamaların ifade özgürlüğü ile bağdaşıp bağdaşmadığını, somut olayın koşullarında başvurusunun manevi tazminat ödemeye mahkûm edilmesinin zorunlu bir ihtiyaca karşılık gelip gelmediğini ve bunun orantılı olup olmadığını değerlendirmiştir.

Somut olayda kullanılan "satılmış siyonist" ifadesi bir değer yargısı olup başvurusuna göre müştekinin siyasi çizgisi değiştiğinden müştekiyi daha önce destekleyenlerin eleştirilerine daha fazla tahammül göstermesi gerekmektedir. İfade özgürlüğü, kişinin haber fikir ve bilgilere serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanmaması ve bunları serbestçe ifade edebilmesi anlamına gelmekte ve ancak başkalarının şöhret veya haklarının korunması gibi nedenlerle sınırlanmaktadır. Bireyin şeref ve itibarı, Anayasa'nın 17. maddesi ile korunmaktadır. Anayasa Mahkemesi, bu iki hak arasında adil bir denge gözetilip gözetilmediğini değerlendirmiştir. Yalnızca soyut değerlendirmeye dayanarak söz konusu ifadelerin hakaret suçunu oluşturması, ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahale için yeterli olarak kabul edilemez.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.
